

dr Magdalena Deneka

Katedra Prawa Cywilnego

WPiA UMCS

[magdalena.deneka@mail.umcs.pl](mailto:magdalena.deneka@mail.umcs.pl)

**INFORMACJE O PRZEDMIOCIE „PRAWO CYWILNE CZ. I”**  
**DLA STUDENTÓW II ROKU NIESTACJONARNYCH (ZAOCZNYCH)**  
**JEDNOLITYCH MAGISTERSKICH STUDIÓW NA KIERUNKU „PRAWO”**  
**W ROKU AKADEMICKIM 2022/2023**

**1. Zakres przedmiotu:**

1. Część ogólna prawa cywilnego.
2. Prawo rzeczowe.
3. Prawo rodzinne.

**2. Podstawowe akty normatywne:**

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

Ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali.

Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece.

Ustawa z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów.

Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych.

Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego.

**3. Literatura:**

**1) Literatura podstawowa z zakresu części ogólnej prawa cywilnego:**

A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, *Prawo cywilne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 2020.

Z. Radwański, A. Olejniczak, *Prawo cywilne – część ogólna*, Warszawa 2021.

A. Brzozowski, W. J. Kocot, E. Skowrońska-Bocian, *Prawo cywilne. Część ogólna*, Warszawa 2022.

**2) Literatura uzupełniająca z zakresu części ogólnej prawa cywilnego:**

*System Prawa Prywatnego. Tom 1. Prawo cywilne – część ogólna* (red. M. Safjan), Warszawa 2012.

*System Prawa Prywatnego. Tom 2. Prawo cywilne – część ogólna* (red. Z. Radwański, A. Olejniczak), Warszawa 2019.

Komentarze obejmujące Księgę I Kodeksu cywilnego.

**3) Literatura podstawowa z zakresu prawa rzeczowego:**

J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, *Prawo rzeczowe*, Warszawa 2022.

A. Brzozowski, W. J. Kocot, W. Opalski, *Prawo rzeczowe. Zarys wykładu*, Warszawa 2021.

E. Gniewek, *Prawo rzeczowe*, Warszawa 2022.

#### **4) Literatura uzupełniająca z zakresu prawa rzeczowego:**

*System Prawa Prywatnego. Tom 3. Prawo rzeczowe* (red. E. Gniewek), Warszawa 2020.

*System Prawa Prywatnego. Tom 4. Prawo rzeczowe* (red. E. Gniewek), Warszawa 2021.

Komentarze obejmujące Księgę II Kodeksu cywilnego, komentarze do ustawy o własności lokali, ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o gospodarce nieruchomościami, ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych.

#### **5) Literatura podstawowa z zakresu prawa rodzinnego:**

J. Ignatowicz, M. Nazar, *Prawo rodzinne*, Warszawa 2016.

T. Smoczyński, M. Andrzejewski, *Prawo rodzinne i opiekuńcze*, Warszawa 2022.

#### **6) Literatura uzupełniająca z zakresu prawa rodzinnego:**

*System Prawa Prywatnego. Tom 11. Prawo rodzinne i opiekuńcze* (red. T. Smoczyński), Warszawa 2014.

*System Prawa Prywatnego. Tom 12. Prawo rodzinne i opiekuńcze* (red. T. Smoczyński), Warszawa 2011.

Komentarze do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz do ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego.

### **4. Egzamin:**

#### **A. I termin egzaminu:**

Egzamin pisemny w terminie ustalonym ze studentami, obejmujący:

- 1) test wielokrotnego wyboru (20 pytań) z zakresu części ogólnej prawa cywilnego,
- 2) test wielokrotnego wyboru (15 pytań) z zakresu prawa rzeczowego,
- 3) test wielokrotnego wyboru (15 pytań) z zakresu prawa rodzinnego.

Podstawa dopuszczenia do egzaminu: zaliczenie ćwiczeń na ocenę pozytywną przed terminem egzaminu.

Zasady ustalenia oceny końcowej z egzaminu w I terminie:

- 1) uzyskanie z każdego testu minimum 50% punktów (10 punktów z testu z zakresu części ogólnej prawa cywilnego, 7,5 punktu z testu z zakresu prawa rzeczowego i 7,5 punktu z testu z zakresu prawa rodzinnego),
- 2) za każde pytanie w poszczególnych testach można uzyskać 1 punkt (w razie wyboru wszystkich prawidłowych odpowiedzi i pod warunkiem niezaznaczenia żadnej błędnej odpowiedzi), część punktu (w razie wyboru niektórych prawidłowych odpowiedzi i pod warunkiem niezaznaczenia żadnej błędnej odpowiedzi) lub 0 punktów (w razie wyboru choćby jednej błędnej odpowiedzi),
- 3) w razie uzyskania wymaganego minimum ze wszystkich testów – punkty są sumowane, a ocena końcowa ustalana według następującej skali:  
100% - 95%: ocena bardzo dobra (5,0).  
Poniżej 95% - 85%: ocena dobra plus (4,5).  
Poniżej 85% - 75%: ocena dobra (4,0).  
Poniżej 75% - 65%: ocena dostateczna plus (3,5).  
Poniżej 65% - 50%: ocena dostateczna (3,0).

## **B. II termin egzaminu:**

Egzamin pisemny w terminie ustalonym ze studentami, obejmujący test wielokrotnego wyboru z działu prawa cywilnego, który nie został zaliczony w I terminie egzaminu:

- 1) test wielokrotnego wyboru (20 pytań) z zakresu części ogólnej prawa cywilnego,
- 2) test wielokrotnego wyboru (15 pytań) z zakresu prawa rzeczowego,
- 3) test wielokrotnego wyboru (15 pytań) z zakresu prawa rodzinnego.

Zasady ustalenia oceny końcowej z egzaminu w I terminie:

- 1) uzyskanie z każdego testu z działu prawa cywilnego niezaliczonego w I terminie minimum 50% punktów (10 punktów z testu z zakresu części ogólnej prawa cywilnego, 7,5 punktu z testu z zakresu prawa rzeczowego i 7,5 punktu z testu z zakresu prawa rodzinnego),
- 2) za każde pytanie w poszczególnych testach można uzyskać 1 punkt (w razie wyboru wszystkich prawidłowych odpowiedzi i pod warunkiem niezaznaczenia żadnej błędnej odpowiedzi), część punktu (w razie wyboru niektórych prawidłowych odpowiedzi i pod warunkiem niezaznaczenia żadnej błędnej odpowiedzi) lub 0 punktów (w razie wyboru choćby jednej błędnej odpowiedzi),
- 4) w razie uzyskania wymaganego minimum z każdego zaliczanego testu – otrzymane punkty oraz punkty uzyskane w I terminie egzaminu z zaliczonej lub zaliczonych części są sumowane, a ocena końcowa ustalana według następującej skali:  
100% - 95%: ocena bardzo dobra (5,0).  
Poniżej 95% - 85%: ocena dobra plus (4,5).  
Poniżej 85% - 75%: ocena dobra (4,0).  
Poniżej 75% - 65%: ocena dostateczna plus (3,5).  
Poniżej 65% - 50%: ocena dostateczna (3,0).

## **C. Egzamin komisyjny:**

Egzamin komisyjny jest przeprowadzany w sytuacji, gdy student kwestionuje ocenę niedostateczną z II-go terminu egzaminu. Egzamin odbywa się przed komisją powołaną przez właściwego Dziekana WPiA. Formę (ustna / pisemna) i termin egzaminu ustala Dziekan WPiA. Egzamin obejmuje – w każdym wypadku (niezależnie od wyniku egzaminu w I terminie i w II terminie) – część ogólną prawa cywilnego, prawo rzeczowe i prawo rodzinne.

## **ZAGADNIENIA EGZAMINACYJNE Z CZĘŚCI OGÓLNEJ PRAWA CYWILNEGO**

1. Pojęcie i zakres prawa cywilnego (prawo cywilne w znaczeniu podmiotowym i przedmiotowym; cywilistyczna metoda regulacji stosunków prawnych; autonomia prywatna, równorzędność podmiotów; kryteria wyróżniania norm prawa cywilnego; miejsce prawa cywilnego w systemie prawa; prawo cywilne a prawo prywatne; podstawowe i wyspecjalizowane działy prawa cywilnego).
2. Unifikacja i kodyfikacja polskiego prawa cywilnego.
3. Źródła prawa cywilnego (pojęcie i rodzaje źródeł prawa cywilnego; znaczenie Kodeksu cywilnego; kodeksowe znaczenie terminu „ustawa”; zwyczaj i prawo zwyczajowe).
4. Struktura i przedmiotowy zakres Kodeksu cywilnego. Struktura i znaczenie przepisów wprowadzających Kodeks cywilny.
5. Podstawowe zasady Kodeksu cywilnego. Pozostałe zasady prawa cywilnego.
6. Zasady współżycia społecznego i ich rola w prawie cywilnym. Dobre obyczaje. Względy słuszności. Dobra wiara w znaczeniu obiektywnym i subiektywnym.
7. Ważniejsze rodzaje przepisów i norm prawa cywilnego (pojęcie normy prawnej i przepisu prawnego, rodzaje norm prawnych z uwagi na ich moc wiążącą, normy kompetencyjne; definicje legalne, przepisy odsyłające, pojęcie i rodzaje zwrotów niedookreślonych; pojęcie, rodzaje i funkcja klauzul generalnych).
8. Stosowanie prawa cywilnego (trójczłonowy model stosowania prawa cywilnego).
9. Ustalenie stanu faktycznego sprawy. Domniemania – pojęcie, rodzaje, znaczenie. Ciężar dowodu w znaczeniu materialnym i procesowym.
10. Egzegeza prawnicza – pojęcie. Interpretacja prawa cywilnego (pojęcie wykładni; założenie o racjonalności ustawodawcy w aspekcie językowym, logicznym, aksjologicznym i prakseologicznym, rodzaje wykładni ze względu na dyrektywy, podmiot i wynik). Adekwatna wykładnia prawa. Inferencja (pojęcie i rodzaje reguł inferencyjnych; pojęcie i rodzaje luk w prawie, analogia z ustawy i analogia z prawa).
11. Związanie sądu w działaniach interpretacyjnych i inferencyjnych. Znaczenie orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego oraz Sądu Najwyższego dla interpretacji i stosowania prawa cywilnego (orzeczenia interpretacyjne Trybunału Konstytucyjnego, uchwały Sądu Najwyższego mające moc zasad prawnych).
12. Prawo intertemporalne – pojęcie, znaczenie, źródła i zasady.
13. Zdarzenia cywilnoprawne – pojęcie i klasyfikacja. Zasada zamkniętej listy zdarzeń cywilnoprawnych. Pojęcie czynności konwencjonalnej.
14. Stosunek cywilnoprawny – pojęcie, cechy konstrukcyjne, elementy, rodzaje (proste i złożone, jednostronnie i dwustronnie zindywidualizowane).
15. Przedmioty stosunków cywilnoprawnych – rzeczy, obiekty niebędące rzeczami – materialne, niematerialne i złożone (przedsiębiorstwo, gospodarstwo rolne, majątek); status cywilnoprawny zwierząt, pieniędzy i papierów wartościowych; majątek w znaczeniu wąskim i szerokim; zasada surogacji.
16. Prawo podmiotowe – pojęcie, analiza poszczególnych elementów definicji, prawo podmiotowe a uprawnienie, prawo podmiotowe a refleks prawny, zaskarżalność i egzekwowalność prawa podmiotowego, niezupełne (niepełne) prawa podmiotowe.

17. Normatywne postaci praw podmiotowych i uprawnień (prawa bezpośrednie, roszczenia, uprawnienia kształtujące; zarzuty w znaczeniu prawnomaterialnym i procesowym).
18. Rodzaje praw podmiotowych (majątkowe i niemajątkowe, bezwzględne i względne, samoistne, związane, akcesoryjne, zbywalne i niezbywalne, dziedziczne i niedziedziczne, przechodnie i nieprzechodnie). Prawa podmiotowe tymczasowe (ekspektawy). Typy praw podmiotowych – pojęcie.
19. Sposoby nabycia i utraty prawa podmiotowego. Kolizja praw podmiotowych i zasady jej rozstrzygania (system preferencji i system redukcji).
20. Wykonywanie prawa podmiotowego (przejawy i sposoby). Nadużycie prawa podmiotowego (teoria zewnętrzna, teoria wewnętrzna, zasady stosowania przepisu art. 5 k.c.).
21. Ochrona praw podmiotowych.
22. Podmioty stosunków cywilnoprawnych – kategorie, pojęcie zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych. Podmiotowość cywilnoprawna a zdolność prawna. Rodzaje podmiotów prawa cywilnego.
23. Pojęcie osoby fizycznej. Pojęcie jednostki organizacyjnej. Pojęcie osoby prawnej i tzw. niepełnej (ułomnej) osoby prawnej. Spersonifikowane i niespersonifikowane jednostki organizacyjne.
24. Osoby fizyczne – nabycie i utrata zdolności prawnej, status cywilnoprawny *nasciturus*, akt zgonu, sądowe stwierdzenie zgonu, uznanie osoby fizycznej za zmarłą, ubezwłasnowolnienie (pojęcie, rodzaje, przesłanki, skutki), zakresy zdolności do czynności prawnych osób fizycznych). Indywidualizacja osób fizycznych. Dobra osobiste osób fizycznych i ich ochrona. Miejsce zamieszkania osoby fizycznej. Stan cywilny osoby fizycznej (stan osobisty i stan rodzinny).
25. Osoby prawne – pojęcie, normatywna metoda konstruowania osób prawnych, sposoby powstania osób prawnych, korporacyjne i fundacyjne osoby prawne, organy osób prawnych, zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych osób prawnych, zasady działania osób prawnych w obrocie prawnym, skutki działania tzw. rzekomego organu osoby prawnej, siedziba i nazwa. Dobra osobiste osób prawnych i ich ochrona. Skarb Państwa jako osoba prawna. Jednostki samorządu terytorialnego jako osoby prawne. Państwo i samorządowe osoby prawne.
26. Jednostki organizacyjne, które nie mają osobowości prawnej, ale mają zdolność prawną (tzw. *quasi* – osoby prawne, niepełne lub ułomne osoby prawne) – pojęcie, przykłady, odpowiednie stosowanie przepisów o osobach prawnych, odpowiedzialność za zobowiązania.
27. Konsument, przedsiębiorca, firma.
28. Czynność prawna i oświadczenie woli – pojęcia. Zachowania niebędące czynnościami prawnymi (m. in. czynności grzesznościowe, obietnice wyborcze, reklamy). Prawne znaczenie milczenia podmiotu prawa cywilnego. Zgoda osoby trzeciej na dokonanie czynności prawnej. Inne oświadczenia w rozumieniu przepisu art. 65<sup>1</sup> k.c.
29. Rodzaje oświadczeń woli z uwagi na adresata (indywidualnie adresowane, adresowane do nieoznaczonego kręgu podmiotów, niemające adresata). Złożenie oświadczenia woli indywidualnie adresowanego. Wykładnia oświadczeń woli. Orzeczenie sądu zastępujące oświadczenie woli.
30. Rodzaje czynności prawnych (jednostronne, umowy, uchwały; między żyjącymi i na wypadek śmierci, zobowiązujące, rozporządzające, o podwójnym skutku; odpłatne i nieodpłatne; przysparzające, kauzalne, abstrakcyjne; powiernicze; upoważniające). Typy czynności prawnych – pojęcie.

31. Treść czynności prawnej – pojęcie, elementy (przedmiotowo istotne, nieistotne, podmiotowo istotne uregulowane samoistnie i uregulowane w ramach określonego typu czynności prawnych). Swoboda kształtowania treści czynności prawnej i jej ograniczenia. Warunek i termin.
32. Forma czynności prawnych – pojęcie, zasada swobody formy i wyjątki od niej, rodzaje form szczególnych z uwagi na postać (szatę zewnętrzną), rodzaje form szczególnych z uwagi na rygor, forma pierwotnych i następnych czynności prawnych. Forma szczególna zastrzeżona przez ustawę i umowę. Pismo potwierdzające umowę zawartą między przedsiębiorcami.
33. Zawarcie umowy – ogólne przesłanki zawarcia umowy, minimalny zakres konsensu, wyznaczniki skutków czynności prawnych (art. 56 k.c.). Swoboda zawierania umów i jej ograniczenia.
34. Tryby zawierania umów – oferta i jej przyjęcie, negocjacje, aukcja i przetarg.
35. Wady oświadczeń woli – pojęcie, katalog, przesłanki, skutki. Zniekształcenie oświadczenia woli przez posłańca.
36. Sankcje wadliwych czynności prawnych – pojęcie i rodzaje; nieważność bezwzględna, nieważność względna, bezskuteczność zawieszona, bezskuteczność względna.
37. Przedstawicielstwo – pojęcie, rodzaje, dopuszczalność działania przez przedstawiciela, przesłanki skutecznego działania przedstawiciela, przedstawicielstwo a instytucje pokrewne.
38. Pełnomocnictwo – pojęcie, rodzaje, przesłanki skutecznego działania pełnomocnika, pełnomocnictwo a stosunek podstawowy, pełnomocnictwo substytucyjne, skutki działania rzekomego pełnomocnika, pełnomocnik jako druga strona czynności prawnej dokonywanej w imieniu reprezentowanego, wygaśnięcie pełnomocnictwa.
39. Prokura.
40. Dawność – pojęcie.
41. Przedawnienie – istota, prawa podmiotowe ulegające przedawnieniu, upływ terminu przedawnienia uwzględniany przez sąd z urzędu, nieuwzględnienie przez sąd upływu terminu przedawnienia, zarzut przedawnienia, zrzeczenie się zarzutu przedawnienia, początek biegu przedawnienia, terminy przedawnienia, zawieszenie i przerwa biegu przedawnienia, skutki upływu terminu przedawnienia. Właściwe i niewłaściwe uznanie roszczenia.
42. Prekluzja – pojęcie, przedmiot i skutki.

## **ZAGADNIENIA EGZAMINACYJNE Z PRAWA RZECZOWEGO**

1. Pojęcie prawa rzeczowego w znaczeniu przedmiotowym i podmiotowym.
2. Pojęcie korzystania z rzeczy. Prawne formy korzystania z rzeczy.
3. Podmiotowe prawa rzeczowe – pojęcie, katalog, cechy konstytutywne i typowe, podziały praw rzeczowych.
4. Podstawowe pojęcia prawa rzeczowego – rzecz, nieruchomości (gruntowa, budynkowa, lokalowa), ruchomość; rzeczy oznaczone co do gatunku i oznaczone co do tożsamości; rzeczy proste i rzeczy złożone; pojęcie rzeczy zbiorowe, zbioru rzeczy, masy majątkowej, części składowej, przynależności, pożytków; pojęcie rzeczy wyłączonej z obrotu.
5. Status prawnorzeczowy zwierząt i pieniędzy.
6. Zasady prawa rzeczowego – zasada *numerus clausus* praw rzeczowych, zasada *superficies solo cedit*, zasada szczególności praw rzeczowych, zasada pierwszeństwa praw rzeczowych.
7. Źródła prawa rzeczowego.
8. Pojęcie własności. Własność a system społeczno-gospodarczy. Stratyfikacja własności.
9. Treść prawa własności (uprawnienia właściciela, pozytywna i negatywna strona prawa własności, pozytywna i negatywna definicja prawa własności; wyznaczniki granic treści prawa własności).
10. Podmiot i przedmiot prawa własności. Czasowe i przestrzenne granice prawa własności.
11. Prawo sąsiedzkie – immisje (pojęcie, rodzaje, dopuszczalność, ochrona przed immisjami), rozgraniczenie nieruchomości (przesłanki, administracyjne postępowanie o rozgraniczenie nieruchomości, sądowe postępowanie o rozgraniczenie nieruchomości), przekroczenie granicy przy wznoszeniu budynku lub innego urządzenia, droga konieczna.
12. Sposoby nabycia i utraty prawa własności – katalog, charakter poszczególnych zdarzeń prawnych, zasada *nemo plus iuris in alium transferre potest quam ipse habet*.
13. Przeniesienie własności – pojęcie, cechy umowy przenoszącej własność rzeczy ruchomych i nieruchomości, nabycie rzeczy ruchomej od nieuprawnionego.
14. Ograniczenia obrotu nieruchomościami.
15. Zasiedzenie – pojęcie, przedmiot, przesłanki, skutki.
16. Inne sposoby nabycia i utraty prawa własności (m. in. zrzeczenie się własności, zawłaszczenie rzeczy ruchomej, nabycie rzeczy znalezionej, przemilczenie, nacjonalizacja, komunalizacja, wywłaszczenie).
17. Współwłasność – pojęcie i rodzaje; współwłasność ułamkowa a współwłasność łączna.
18. Współwłasność ułamkowa – istota, powstanie, udziały współwłaścicieli, zarząd rzeczą wspólną, posiadanie i korzystanie z rzeczy wspólnej przez współwłaścicieli, czynności zachowawcze, tryby i sposoby zniesienia współwłasności ułamkowej, współwłasność przymusowa.
19. Ustanowienie odrębnej własności lokali – dopuszczalność, sposoby, skutki. Nieruchomość wspólna – pojęcie.
20. Wspólnota mieszkaniowa – pojęcie i status cywilnoprawny. Zarząd nieruchomością wspólną w tzw. dużej wspólnocie mieszkaniowej i w tzw. małej wspólnocie mieszkaniowej.
21. Ochrona własności w znaczeniu szerokim i ścisłym. Cywilistyczne środki ochrony prawa własności.
22. Roszczenie windykacyjne i roszczenie negatoryjne – przesłanki, treść, przedawnienie.



23. Roszczenia uzupełniające – katalog, przesłanki, treść, przedawnienie.
24. Pojęcie i rodzaje nakładów. Roszczenie posiadacza o zwrot nakładów na rzecz – przesłanki, treść, realizacja, przedawnienie. Roszczenie o wykup (art. 231 k.c.) – podmioty uprawnione, przesłanki, treść, realizacja.
25. Treść, funkcja i cechy użytkowania wieczystego. Wykonywanie użytkowania wieczystego. Powstanie i wygaśnięcie użytkowania wieczystego.
26. Katalog, cechy i podziały ograniczonych praw rzeczowych. Powstanie i wygaśnięcie ograniczonych praw rzeczowych.
27. Pojęcie kolizji i pierwszeństwa ograniczonych praw rzeczowych. Reguły ustalania pierwszeństwa ograniczonych praw rzeczowych.
28. Użytkowanie – treść, przedmiot, cechy, wykonywanie, powstanie i wygaśnięcie.
29. Prawo z umowy *timeshare*. Użytkowanie *timeshare* – treść, przedmiot, cechy.
30. Służebności gruntowe, osobiste i przesyłu – treść, przedmiot, cechy, wykonywanie, powstanie i wygaśnięcie.
31. Służebność drogi koniecznej i tzw. służebność budynkowa.
32. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu – treść, przedmiot, cechy, wykonywanie. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu a spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu.
33. Pojęcie, funkcja i rodzaje zabezpieczeń wierzytelności.
34. Przewłaszczenie na zabezpieczenie – istota, dopuszczalność.
35. Prawa zastawnicze – pojęcie, rodzaje, funkcja, cechy charakterystyczne. Treść praw zastawniczych. Zasada szczególności i akcesoryjności praw zastawniczych. Zasada rozdzielności przedmiotu hipoteki i zastawu. Suma prawa zastawniczego – istota, zasady ustalania.
36. Hipoteka – treść, przedmiot, wierzytelność zabezpieczona hipoteką, suma hipoteki, sposób zaspokojenia wierzyciela hipotecznego, powstanie i wygaśnięcie hipoteki, hipoteka łączna.
37. Rozporządzanie opróżnionym miejscem hipotecznym – istota, zasady wykonywania uprawnienia do rozporządzania opróżnionym miejscem hipotecznym.
38. Zastaw według Kodeksu cywilnego – treść, przedmiot, wierzytelność zabezpieczona zastawem, suma zastawu, sposób zaspokojenia zastawnika, powstanie i wygaśnięcie zastawu. Zastaw na statku.
39. Zastaw rejestrowy – treść, przedmiot, wierzytelność zabezpieczona zastawem rejestrowym, suma zastawu rejestrowego, sposób zaspokojenia zastawnika rejestrowego, powstanie i wygaśnięcie zastawu rejestrowego.
40. Zastaw lombardowy.
41. Pojęcie, funkcja i przedmiot ksiąg wieczystych.
42. Budowa księgi wieczystej. Wpis do księgi wieczystej – pojęcie, rodzaje.
43. Formalnoprawne zasady ksiąg wieczystych (jawność, postulat powszechności, realny system ksiąg wieczystych, ujawnianie praw rzeczowych oraz praw osobistych i roszczeń, elektroniczny system prowadzenia ksiąg wieczystych).
44. Materialnoprawne zasady ksiąg wieczystych (zasada wpisu, zasada domniemań związanych z wpisem do księgi wieczystej, zasada rękopisu wiary publicznej ksiąg wieczystych, zasada pierwszeństwa ograniczonych praw rzeczowych ujawnionych w księdze wieczystej, zasada rozszerzonej skuteczności praw osobistych i roszczeń ujawnionych w księdze wieczystej).



45. Usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym.
46. Pojęcia i rodzaje faktycznego władztwa nad rzeczą (posiadanie, dzierżenie, prekarium).
47. Posiadanie samoistne i zależne. Współposiadanie. Posiadanie służebności. Posiadanie wadliwe i niewadliwe. Posiadanie prawne i bezprawne. Posiadanie w dobrej wierze i w złej wierze. Domniemania związane z posiadaniem.
48. Ochrona władztwa faktycznego – własna i sądowa.
49. Ochrona posiadania (roszczenie o ochronę naruszonego posiadania, roszczenie o wstrzymanie budowy).
50. Nabycie i utrata posiadania.

## **ZAGADNIENIA EGZAMINACYJNE Z PRAWA RODZINNEGO**

1. Pojęcie rodziny. Powiązania rodzinne (pokrewieństwo, małżeństwo, powinowactwo i przysposobienie) oraz więzi podobne do rodzinnych (opieka nad małoletnim, kuratela dla dziecka poczętego, stosunek bliskości, powiązanie osobiste wynikające z tzw. statusu domownika).
2. Pojęcie i źródła prawa rodzinnego. Przynależność prawa rodzinnego do prawa cywilnego.
3. Podstawowe zasady prawa rodzinnego (zasada dobra dziecka, zasada szczególnej ochrony rodziny, zasada uniezależnienia osobistych stosunków rodzinnych od wpływu elementów majątkowych).
4. Pojęcie małżeństwa. Podstawowe zasady prawa rodzinnego dotyczące małżeństwa (zasada odmienności płci nupturientów, zasada monogamii, zasada sekularyzacji małżeństwa, zasada równości małżonków).
5. Konkubinat i związek partnerski (pojęcie i znaczenie, stosunki majątkowe i rozliczenia).
6. Zaręczyny. Zawarcie małżeństwa (charakter prawny, forma cywilna i forma wyznaniowa, przesłanki istnienia małżeństwa, przesłanki formalno-porządkowe, przeszkody małżeńskie, wady oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński, problem małżeństw pozorowanych).
7. Ustalenie istnienia i nieistnienia małżeństwa. Unieważnienie aktu małżeństwa. Unieważnienie małżeństwa.
8. Prawa i obowiązki małżonków.
9. Separacja faktyczna małżonków i jej znaczenie. Separacja sądowa (pojęcie, przesłanki, skutki).
10. Pojęcie, rodzaje i typy małżeńskich ustrojów majątkowych. Ustrój podstawowy.
11. Ustawowy ustrój majątkowy małżeński (istota, majątki małżonków i ich skład, przesunięcia majątkowe między majątkami małżonków, zarząd majątkiem wspólnym i korzystanie z tego majątku, odpowiedzialność za zobowiązania majątkiem wspólnym, ustanie wspólności majątkowej i podział majątku wspólnego).
12. Umowne ustroje majątkowe (pojęcie, typy, zakres swobody wyboru umownego ustroju majątkowego, zawarcie, treść i charakter umowy majątkowej małżeńskiej).
13. Przymusowy ustrój majątkowy (pojęcie, powstanie i ustanie).
14. Przyczyny ustania małżeństwa.
15. Rozwód (pojęcie, dopuszczalność, przesłanki, skutki, oddalenie powództwa o rozwód).
16. Śmierć małżonka i uznanie go za zmarłego.
17. Pochodzenie dziecka (macierzyństwo i ojcostwo, ogólne zasady ustalenia pochodzenia dziecka; ustalenie i zaprzeczenie macierzyństwa, ustalenie i zaprzeczenie ojcostwa; zwykłe i kwalifikowane uznanie ojcostwa; ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa i ustalenie nieistnienia uznania ojcostwa).
18. Przysposobienie (pojęcie i funkcja, przesłanki, postępowanie preadopcyjne, postępowanie sądowe o przysposobienie, rodzaje i skutki przysposobienia, rozwiązanie przysposobienia, tajemnica przysposobienia).
19. Pojęcie, powstanie, treść i wykonywanie władzy rodzicielskiej
20. Pozbawienie, zawieszenie, ograniczenie i inne modyfikacje władzy rodzicielskiej.
21. Ustanie władzy rodzicielskiej.
22. Obowiązek rodziców i dziecka wzajemnego szacunku i wspierania się.
23. Nazwisko dziecka i inne jego dane personalne.
24. Kontakty z dzieckiem.

25. Obowiązek alimentacyjny (pojęcie i zakres, obowiązek alimentacyjny ze względu na jego źródło, realizacja obowiązku alimentacyjnego).
26. Opieka (pojęcie i organizacja, treść i sprawowanie opieki nad małoletnim, ustanie opieki i wygaśnięcie funkcji opiekuna małoletniego, opieka nad ubezwłasnowolnionym całkowicie).
27. Kuratela (pojęcie kurateli i sposób jej uregulowania, rodzaje kurateli, instytucje zbliżone do kurateli).

**Studentów obowiązuje znajomość stanu prawnego aktualnego w dniu, w którym odbywa się egzamin.**

*dr Magdalena Deneka*